

Humanisme i ètica

Ètica organitzativa en
l'estratègia i el procés
assistencial

Humanisme i ètica

Ètica organitzativa en l'estratègia i el procés assistencial

L'actual pandèmia ha tensat encara més el contracte social entre ciutadania i professionals de la salut, posant en joc tot un seguit de valors i principis de bioètica com la beneficència, la no maleficència, la justícia en termes d'equitat, l'accessibilitat i l'autonomia. Aquestes tensions tenen un impacte en la presa de decisions i en la relació entre els professionals i les persones ateses i les seves famílies.

Totes les organitzacions tenen el repte que la seva missió, visió i valors acabin conformant la cultura organitzativa i impregnen l'estil sobre el qual es desenvolupa el conjunt de l'assistència. De la mateixa manera, les organitzacions han de fer front a canvis en l'àmbit estratègic i en el procés assistencial per assegurar el nou rol que la ciutadania reclama en termes de participació, co-decisió i transparència.

Per tot això, les organitzacions necessiten eines per tenir en compte els criteris ètics en la planificació estratègica i en l'organització del procés assistencial.

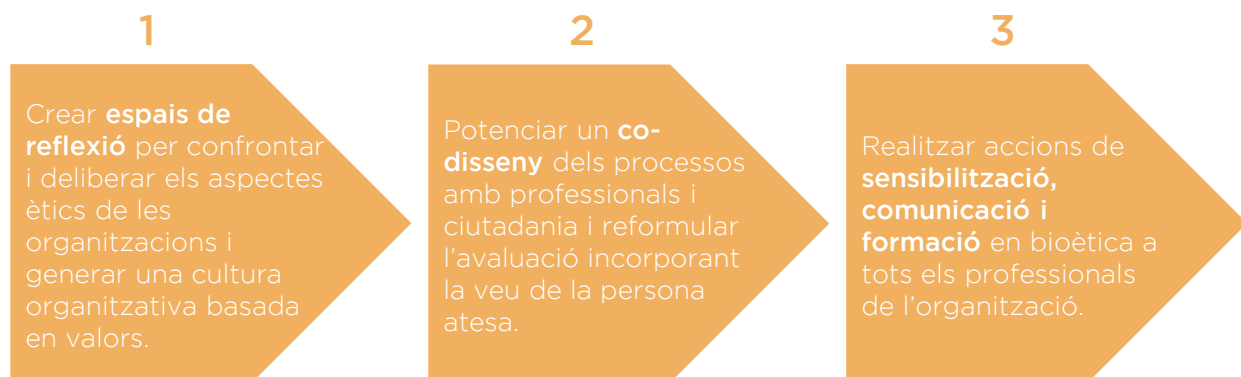
1. Les resistències. Per què costa tant?

- Cal millorar la participació tant en el disseny de l'estratègia com del procés assistencial, incorporant la visió dels professionals i les persones ateses.
- Costa impregnar en tota l'organització valors com l'accessibilitat, l'equitat, la transparència, més enllà d'una declaració d'intencions.
- Falta tenir un mecanisme d'avaluació per objectivar que el conjunt d'actuacions estan basades en els valors.

2. Recomanacions per a les organitzacions

2.1. Les línies d'acció (els què)

Per incorporar a l'estratègia una vessant ètica i aconseguir que els criteris ètics estiguin presents en l'organització del procés assistencial, identifiquem tres línies d'acció:

2.2. Orientacions per al desplegament de criteris ètics (els com)

Per al desplegament de les línies d'acció s'han recollit una sèrie d'orientacions a tenir en compte en la planificació estratègica i en l'organització del procés assistencial.

Crear espais de reflexió per confrontar i deliberar els aspectes ètics de les organitzacions i generar una cultura organitzativa basada en valors

- ❑ Establir un marc de debat, amb uns objectius clars i uns límits per no generar falses expectatives.
- ❑ Centrar els espais de diàleg i participació en temes concrets, per arribar a productes i solucions concretes, aplicables i tangibles.
- ❑ Crear instruments formals, com els comitès d'ètica organitzacional, adaptats a la realitat de cada institució i de cada moment.
- ❑ Disposar d'espais de reflexió entre equips assistencials per veure l'aplicabilitat de l'ètica, no només a través de cursos de formació i activitats reglades.
- ❑ Establir treball en xarxa amb altres entitats per compartir com s'incorpora l'ètica en les organitzacions.

Potenciar un co-disseny dels processos amb professionals i ciutadania i reformular l'avaluació incorporant la veu de la persona atesa

- ❑ Entendre la participació com un procés per ajudar en la presa de decisions, basada en coneixement i informació, i aspectes emocionals i criteris ètics.
- ❑ Planificar la participació com un procés compartit entre professionals i ciutadania, amb una diversitat d'opinions entre iguals.
- ❑ Potenciar eines de millora de l'experiència de la persona atesa amb la màxima transversalitat de perfils i persones implicades.
- ❑ Combinar en el disseny de processos les perspectives de l'experiència de la persona atesa, l'experiència professional i l'experiència comunitària.
- ❑ Incrementar la visualització de la informació sobre els processos a la ciutadania.

Realitzar accions de sensibilització, comunicació i formació en bioètica a tots els professionals de l'organització

- ❑ Impulsar grups focals per delimitar les possibilitats de l'organització i evitar ideals impossibles que siguin de sistema.
- ❑ Diluir els valors ètics de l'organització en el dia a dia, en les trobades dels equips, aprofitant les problemàtiques a resoldre i enriquint les decisions amb el diàleg.
- ❑ Realitzar accions comunicatives perquè els professionals vegin la consideració dels aspectes ètics d'una forma més atractiva, com a instruments de valor i d'ajuda en la seva feina, no com una sobrecàrrega.
- ❑ Potenciar els Comitès d'ètica existents com a promotors de l'ètica en les organitzacions través d'accions de sensibilització, formació i debat.
- ❑ Fer un diagnòstic per conèixer i detectar necessitats formatives en bioètica.
- ❑ Prioritzar la formació en bioètica entre professionals líders de diferents nivells (comandaments, clínics, informals) com a palanca de canvi i transmissors dels valors ètics de l'organització.
- ❑ Formació a diferents nivells i que les organitzacions cuidin aquests continguts.

3. Propostes per l'Administració

Des de la perspectiva de sistema, cal que les polítiques i els objectius també incorporin els principis de bioètica com els apuntats inicialment de beneficència, no maleficència, justícia social i autonomia. Sovint, les entitats han de donar resposta en el dia a dia a qüestions que el sistema no ho està fent o bé s'estan generant expectatives contradictòries. Així mateix, els objectius de contractació i avaluació de serveis per part de l'Administració haurien d'incloure resultats tangibles en aquesta línia i promoure les polítiques que fomentin les bones pràctiques.

Per altra banda, el Consell d'Ètica i Bones Pràctiques de La Unió està treballant en l'elaboració de recomanacions per a les entitats en aquesta línia i que seran una aportació més per a afermar els principis ètics al nivell estratègic i en l'organització del procés assistencial.

